

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt., fél évre 2 frt., negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1886.

27. szám.

Julius S.

Előfizetési felhívás

„KATHOLIKUS HETILAP“

1886-dik évi jul—decz. folyamára.

A »Kath. Hetilap« arra van hivatva, hogy töltsen be azon űrt, melyet társadalmi és szépirodalmi lapjaink betöltetlenül hagynak. Célja: hogy hasznos és gyönyörködtető olvasmányok közlése által az olvasók érzelmeit nemesítse. Ez okból bátorodunk a ft. lelkészkedő papságnak becses figyelmébe és szíves pártfogásába ajánlani lapunkat, arra kérve őket, hogy e lapot mennél szélesebb körben terjeszteni méltóztassanak.

A »Kath. Hetilap« előfizetési ára jul—decz. folyamára 2 frt., mely összeg legcélszerűbben »posta utalvánnyal« a »Szt.-István-Társulat« titkári hivatalához (Lövész-utca 13. sz. a.) küldhető.

Budapest, 1886. jun. 18.

A szerkesztőség.

Szabadság a köztársaságban.

(M—y.) Hogy a forradalmi alapokon nyugvó újabb keletű köztársaság miképpen értelmezi a létének lényegét képező szabadságot, arról messze századokra példaképpen kiható tanúságot szolgáltat a mai francia köztársaság, vagyis azon republika, a mely a köztársaságok minden hibáját, bűnét bőven termi, de előnyeiből nem nyújt semmit. A francia jellemében van, hogy eszménye soha sem felel meg a valóznak. A véres nagy forradalom, — amely ezrével szedte áldozatait, s a legjobb hazafiak holttesteiből gulát emelt magának, arczulköpte Istenét és pénzen fizetett courisanet emelt Istennek oltárára, a szabadság nevében tömte tele a börtönöket, az egyenlőség nevében zsarnokoskodott, a testvériség nevében itta saját feleinek párolgó véré, — ismert egy eszményt. Legalább hitte,

hogy a z egy eszmény, és azt ismeri. És mi felelt meg a valóznak? Egy embertelen, vadállatias, rémes korszak, amelyet méltó volna kitörülni az emberiség történetéből. A többi utána következő forradalmak kevesebb percenttel szedték áldozataikat, hanem annál nagyobb percenttel kamatoztatták a hazafias önzést, ugyannyira, hogy el lehet mondani, miszerint a mai Francia-országának az olesó népszerűség mellett igen drága hazafiai vannak s hogy az ügyvédi sovány honoráriumból meg nem élhető nagy férfiak, ha egyszer a szabad köztársaság pénztárához jutnak, ismervén szereplésüknek mától holnapra szóló hernyó-báb-természetét, lelkiismeretes buzgalommal iparkodnak jó eleve megtönni zsebeiket. Mert hát ez is a szabadság fogalmában benne van. Ugyan micsoda szabadság volna az, ha a »moszkos fizikók«-nak nem volna szabad szerepelnie, ha még lopni sem volna szabad a közösből?

De még szebben, inposánsabban bemutatja a modern köztársaság az ő szabadság-érzetét az által, hogy azokat, akiknek eleik ezt a nemzetet nagygyá, tiszteltté, fényessé tették, akik e nép dicsőségét a történelem lapjaira rávésték, akik nagy hibáik és bűneik mellett is valódi hazafiak voltak, most egyszerüen számüzi. Éppen most folyt le a vita a francia trón legitim örökösének számüzetése fölött! Bemutatta már ez a szép társaság a maga hazafias érületét elégségesen akkor is, amikor százával üzte ki határaiból ama honfiat, akik fekete uniformist viseltek és véletlenül szerzetesek valának. A köztársasági szabadsággal megfért, hogy teljesen büntelen honfiak házat, tűzhelyt, családot cseréljenek föl bolyongó szolgálattal, élő nyomorral; megfért az is, hogy egy Gambetta tiz frankkal zsebében kezdje meg szolgálni a »dicső, imádott hazát« és rövid uralkodása végén milliókat hagyjon maga után. Az ilyen köztársaságnak

koncz az eszménye és igen természetes, hogy remeg attól, akinek ehhez a konczhoz törvényes joga van.

Ha megfér államférfiúi bölcseséggel, hazafias felfogással, a nemzet nyugalma, békéje és jóllétéért aggódó vezérférfiak politikájával az, hogy egy közel két évtizeden át megizmosodni képtelen és csak tengődő köztársaságból kikergettesenek mindazok, akik hagyomány, ősi jog, születés szerint hivatvák a nép vezérletére, csak azért, mert ők veszélyesek a köztársaságra nézve, ha jogos ez, — akkor a köztársaság először száműzze a radikálisokat, a kommunistákat, a socialistákat. Ezek veszélyesek a köztársaságra. Igen, de mi haszna, ha ezektől nem lehet elvenni semmit.

Egyébiránt a »moeskos ficzkók«-ünnepelt szabadsága, amely megenged mindent bántani, csak az ő bőrük maradjon sértetlen, — immár nagyon naplementén van. A kommunisták majdan még helyesebben fogják értelmezni ezt a szabadságot és úgy elsöprik őket, hogy nyomuk sem marad. A kath. Franciaországot a legitim kath. fejedelmek menthetik meg a végenyészettől s jómondá az egyik kamarai képviselő, hogy a legitim trónörökösök szabadságellenes hazafiatlan száműzetése az első lépés a kath. francia trón visszaállítására.

Csillag-fürtök.

(A szentek életéből.)

XXXIV.

Tarzilla.

Álom, álom, édes álom!
Jár a lélek másvilágon.
Tarzillának szende lelke
Eszményképét im meglelte. —

Megjelenik szent nagybátyja,
Az idvezült Bódog pápa,
Ragyogó, szép égi fényben
Huga közelébe mégyen.

Hivogatja édes ajkkal,
Szólván hozzá gyöngén, halkkal.
Szava eol-hárfa hangja;
Huga szivén nyomát hagyja.

»Kedves hugom, siess ide;
Reád vár az örök Ige.
Neked is van itt már helyed,
Ide siess; el ne feledd!»

»Itt minden jó s minden örök,
Nem árthatnak az ördögök.
Itt lakik a szép szeretet,
Szinig tölti a sziveket!»

»Istent látni, birni ötet
Valóság, nem csalfa ötlet.
Örömidnek nem lesz híjja,
Majd, ha lelked Istent bírja.«...

Álom, álom, édes álom!
Jár a lélek másvilágon...
Fogy az erő; gyöngül a test;
Halál mindent halványra fest.

És aztán eltűn az álom! —
Üdv nyílik a másvilágon:
Egekbe száll a jó lélek,
S a test a sírürbe mélyed. —

Angyaljakk glóriáznak...
Hült helye már Tarzillának.
De, a ki őt úgy szerette,
Az égben ott van mellette. —

Nyulassy Antal.

Nelitta.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)

— Fedor Ivánovits! Mi önt jól fizetjük, nemde?
— Kegyelmes Uram, megszolgálók érte mindenkor. A mi szenny, piszok van e munkában, azt mind rám hártják; becsületos munkát nem kapok soha.

— Ön eladná édes szülőtte véréit is, ha jól megfizetnék érte. Hogyan bizzunk Önre tehát mást, mint a miben ön mester?

— Nem szolgáltam-e hűségesen mindig az ügyet, melyért megfizettek? Inkább nekem lenne okom a panasza azért, hogy felhasználnak, de soha sem adnak egyetlen jó szót sem.

— A miért szolgál, azt megkapja, a jó szó nem jön alkuba...

— Kegyelmes Uram!...

— No jó, ne érzékenykedjünk. Szükségem van Önre, vagy is inkább más valakire...

— Parancsára állok.

— Egy előkelő, szép szellemes hölgyre van szükségem, olyanra, a kiből feltétlenül megbízhatom. Nos, tud-e ilyet?

— Mennyiért?

— Az összeg nem határoz, kívánhat bármennyit. A hölgy utalványára, vagy ha jobban tetszik — teszi hozzá a kegyelmes ur, gúnyosan mosolyogva — az ön utalványára titkos bankárunk bárminő összegeket is fizet, korlátlan hitelt nyitok. De annak a hölgynek annyira megbízhatónak kell lennie, hogy ön a fejével felelős érte, nehogy nagyobb összegért minket eláruljon másoknak. Nos, ismer-e ön ilyen hölgyet?

— Ilyen általános jellemzés után még nem tudok válaszolni...

— Én pedig egyelőre nem mondhatok többet; legalább nem a célra vonatkozólag, az eszközre vonatkozólag — ha kívánja — igen.

— Esedezem, kegyelmes uram!

— A kit ön általmeg akarok találni, annak oly feladatot kell majd megoldania, mely rettenetesen megpróbálja. Ezért kívánom, hogy a választandó hölgy legyen eszes és szellemes, de egyúttal vakon engedelmeskedő; tudjon fényleni, ragyogni, pazarolni, miután már megismerte a szegénységet, a nyomort; ne ijedjen meg, mikor halálos veszedelem fenyegeti, de azért még

is kerülje a bajt, a veszedelmet; legyen fecsegő, ügyes csevegő, de képes legyen titkát megőrizni, ha kell a bitófáig; ne ismerjen kegyeletet senki, még megholt szerettei iránt se, de hűségében meg ne tántorodjék soha; mutasson forró vonzalmat és ragaszkodást, gyengédséget és szerelmet, de igazán szerelmes ne legyen soha senkibe; folytasson, ha kell, zárdai életet, legyen buzgó templomjáró, de alkalmas időben osztogasson bőven kézzsoritást, csókot, ölelést; nos Fedor Ivánovits, ismer-e ön ily Madona arcu Phrynét?

— Igen, ismerek kegyelmes Uram!

— Értsen meg jól. Olyan hölgyet keresek, a kit vér, pusztulás látása meg nem ijesz, kit ígéret és fenyegetés, öregek könyörgése és gyermekek sirása, nők átka és férfiak boszúja nem tántorít el feladata teljesítésétől. Sokat kívánok, de nagy árt fizetek. Nos, ismer-e ilyen nőt?

— Igen ismerek, kegyelmes Uram.

— Akkor hát sietősen értekezzék vele és mielőbb mutassa be nekem.

— Csak egy feltétel alatt.

— Nos mi az?

— Hogy a kiszemelt hölgy előbb kisebb megbízásokat kapjon az én közvetítésemmel és csak akkor alkalmaztassék nagy dolgokra, ha én bejelentem, hogy előkészíttem.

— Mennyi időbe kerül ez az ön által előkészítésnek mondott kitanítás?

— Két-három hétbe.

— Beleegyezem.

Az *i katonai főkörmányzó és egyik polgári titkára e párbeszéd után elválnak: a főkörmányzó dolgozó szobájából az elfogadóterembe megy küldöttségeket és ügyes-bajos kérelmezőket fogadni, a titkár pedig haza siet és levelet ir. Mikor a levelet borítékba helyezi, kaján mosoly jelenik meg ajkain és megelégedéssel morgogja magában:

— Gazdag leszek, nagyon gazdag leszek!

Fedor Ivánovits nagy gazember volt, Nelittának rokona, kinek apja okozta nagy részben Nelitta atyjának tönkrejutását és sok mindenféle csiny miatt fiával együtt megszőkött Magyarországból és Oroszországba kivándorolt. Itt más név alatt folytatta bűnös életét és fia Oroszország szolgálatába állott.

A levél, melyet a titkár úr megirt, így szólt:

»Kedves hugom!«

»Édes anyád és atyám haragusznak egymásra. Ha jól sejtem, e haragnak valami anyagi kérdés az oka. Én nem akarom, hogy közöttünk harag legyen s azért arra kérlek, hogy jöjj mielőbb Szent-Pétervárra, mindent kiegyenlítek; elég gazdag vagyok, hogy ezt könnyű szerrel megtehessem; de még áldozattal is megtenném, nem akarva, hogy a vagyont, mely örököül rám marad, közeli vérrokonom átka terhelje.

Az utiköltséget mellékelve küldöm. A kis térképben utad piros színnel van megjelölve. Mielőtt elindulsz, egy nappal előbb távirati uton értesíts, hogy Pétervárról kellő időben érkezsem eléd. Uti levélre nincs szükség. Gorniban várni foglak és áthozlak a határszéli rendőrségi kordonon. Hogy hová utazol s mi a célod, ne tudasd senkivel, ha esetleg kérdeznének, mondj bár-

mit, csak a valót ne. Titkolódzásomnak az az oka, hogy nekem nem tanácsos a ti országotokba mennem, mert ha megtudnák, hogy átmentem a határon, téged is bajba kevernélek.

Teháttitoktartás a fő dolog! Siess!

A viszontlátásig ölel

szerető unoka-bátyád
Fedor.«

Nelitta e levél kézhez vétele után gyorsan megteszi uti készületeit, sürgönyöz Fedornak, majd egy névjegy hátára e szavakat írja: »Rövid időn férjül veszlek. Elutaztam örökségem átvétele végett.« A levelkét azután a László nevére czimezi és személyesen a póstára viszi.

(Vége következik.)

Testvérem sírjánál.

Szomorú fűz hajló, lengő ága

Csókolgatja sírhalmodat.

Leveléből, mint megannyi szemből

Húll a könyű, húll a harmat.

Levele közt el-elröppen az enyhe szél

S fájó, rezgő hangon sóhajokat beszél...

Mintha csak én volnék az a fűzfa,

Ha sírodra hajtom a fejem!..

Megsókolom azt a néma hantot

S könyek között megölelem...

Lelkem, szivem, keblem majd hogy meg nem szakad

Ajakamon olyan fájó sóhaj fakad!...

Hogy ne sírnék! Koporsód se láttam

Nem borultam reá sírva.

Bucuszókot sem adhattam, mikor

Letettek a pusztára sírba;

Hogy ne sírnék! Oh van oka a sohajnak:

Oly nagy szív-világnak ilyen kis sírt adnak!...

Ez a fűzfa a te kinőtt szived!

Nem fért az meg a sír alatt.

Lent a sírban csak a mi por, hamu,

Elenyészni csak az maradt!

Igen szived él még! azért susog nékem

Ez a szomorú fa olyan lágyan, szépen!

Ez a bús fa a te kinőtt szived

Oly édesen beszél velem,

Mint te hajdan; és ez édes hangban

Egy szép remény gyökét lelem!

Megöntözöm könyvem sűrű cseppeivel —

Hadd nőjön e remény, nőjjön az égbe fel!...

Felemelem a sírodra fejem

S a keresztre hajlok sírva.....

Könyeimtől remény virág nő fel

»Föltámadás« van rá írva...

A ki ezt ráírta, az értünk vért vesztett...

Megölelem hosszan, némán a keresztet!...

Bedák Mátyás.

Anya és leánya.

— Beszély. —

A pirenei hegyek között levő egyik fürdőhelyen a számos fürdő-vendég között volt egy párisi hölgy Ambert k. a., ki nagybátyja és nénye társaságában jött oda, hogy magát kimulassa, tehát nem egészsége helyreállítása miatt, mert ezzel teljes mértékben meg volt áldva.

Ambert Natália 18 éves volt, az elmúlt télen vezetett be a párisi nagyvilágba, s a legelőkelőbb salokban látott hozzá teljes kiképzetésének végleges befejezéséhez. A párisi hölgyek hamar megtanulják a társaságban való finom magatartást, kivált ha ehhez természetadta tehetséggel is bírnak, s ha magas születés és nagyon nem hiányzanak, csakhamar bizonyos biztos fellépésre tesznek szert. Egy év elégséges e hölgyeknek, hogy ítélőtehetségök, izlésök, tapintatuk és megfigyelő tehetségök teljesen kifejlődjék, mely tehetségek vajmi szükségesek a nagyvilági hölgyeknek.

Natáliának szép vagyona volt, mely atyjától, ki néhány év előtt halt el, maradt reá; s ha anyja, ki szintén igen vagyonos volt, másodsor nem fog férjhez menni, szintén nagy örökséget hagyhat majd reá.

Natália nagyon el volt kényeztetve, hozzá volt szokva, hogy minden óhaja teljesítség, így most is csak ki kelle mondania, hogy nényével a fürdőbe óhajt utazni, s anyja azonnal beleegyezett, sőt örült, hogy ő, ki nem hagyhatta el Párist, nem lőn kényszerítve leányával menni.

Ambert k. a. a fürdőn ismét sok jó ismerőst talált fel, a télen élvezett ünnepélyek: bálók, koncertek újra folytatva lőnek; ismét bámulták, magasztalták és keresték társaságát. Azon fiatal férfiak között, kik udvaroltak neki, s kezét megnyerni törekedtek, Ferrier Ödön volt nála előnyben. Ez gazdag, elegans, szellemes és igen jó családból való férfiú volt. A bácsi és néni mint hugok hú örei és védői: kötelességükön megírták Ambertnének: mi történt, és Natália is sokat említé leveleiben Ödönt, s kijelenté, hogy kész annak kezét elfogadni.

Ambertné igen csodálkozott e fölött, mert tudta, hogy leánya, egyik rokonának, egy szintén igen derék fiatal embernek udvarlását komolyan elfogadta; de azt nem tudta, hogy ezen egykori viszony derült egét felhőborítá be s hogy míg a fiatal unokabátya Svaitzban utazgatott, addig a szép unokahug, ki nem érzé magát lekötve, egy újabb választást is tehet. A jó anya ezáltal azon sajnós felfedezést tette, hogy leányának jelleme állhatatlan s könnyelmű, még az ily komoly dologban is. De miután gyermekének férje megválasztásában teljes szabadságot engedett, megelégedett, hogy egy pár szóval intse őt, mi azonban minden benyomás nélkül maradt reá; s így iparkodott Ferriere felől tudakozódni, s minden felől csak a legjobb és legkedvezőbb híreket nyerte. A fiatal férfiú minden jó tulajdonságot egyesített magában, úgy, hogy anya leányának nálánál jobb férjet nem is kívánhatott volna. Ezek után Ambertnének éppen nem volt semmi oka, hogy leánya választását ne helyeselhetné volna.

»Ha az évszak nem haladt volna már ennyire előre — irá leányának — úgy magam utaznám a Pire-

neusokba. De közel az idő, midőn birtokomra kell kimenem, ahova majd te is követni fogsz, tehát majd ott végzünk egyet-mást.

Nem sokára megérkezett Natália anyja birtokán. Ambertnénél, mielőtt Párisból távozott, Ferriere Ödönnek egyik rokona volt látogatáson, s egyuttal Ödön számára megkérte Natáliát; de az anya bár hajlandóságot e frigyhez felismerteté, a döntő válasz megadását elhalasztá addigra, míg leányával maga személyesen eziránt szót válthat.

— Tehát »igen«-nel válaszoljak, — kérdé most leányát — s Ferriere urnak megadjam az engedélyt, hogy idejöhesse, nemde?

Ambertné nagy bámulatára, Natália kitérőleg és zavartan felelt. Eleinte nem igen akart színt vallani, de végre a legengedékenyebb és leggyöngédebb anya kérdései által szorongatva, ki neki ugyszólva nem csak anyja, de testvére és barátnője is volt — hisz még oly igen fiatal volt — elhatározá magát, hogy szíve titkát felfedezi előtte.

A csapodár szív ismét megváltozott: állhatatlansága ismét visszavezeté első szerelméhez s pedig lehető leg egyszerűbb módon; hisz egy kis csekélység elég néha arra, hogy egy nő, vagy ifju lány szeszélye tevékeny mozgást fejtsen ki.

A fürdőből való elutazása előtt néhány nappal egyik barátnőjével találkozott Natália, ki lelkesültséggel beszélt neki unokabátyjáról; s miután a fiatal ember dicsénekét minden hangváltoztatban elzengte, mintegy önkénytelenül hozzá tette: Azt hittem, hogy te hozzá mégysz nőül; de azt mondják, hogy halálosan szerelmes Breteul k. a.-ba.

Ennél több nem kellett; s a fiatal lány képzelete oly élénken föl lőn izgatva, hogy Ferriere ur helyett az unokabátya kapott meghívást pár napi falusi időzésre.

Időközben Ödön irt Ambertnének; levele ép oly megindító mint tiszteletteljes vala. Fájdalmasan panaszkodott a hirtelen hidegség fölött, melylyel Natália k. a. elutazása előtt őt fogadá; kérdé, hogy vajjon mit cselekedhetett, hogy ennek nemtetszését voná magára, s végül esedezett, hogy látogatást tehessen Ambertné birtokán.

A leánya által uralt anya elvállalá, hogy a visszautasított kérőnek tudtára adja a változást. S ő ezen tisztelet oly gyöngéden teljesítette, minő gyöngédséget egy női szív és ehhez az ő egyenes lelkülete adhatott. Résztéve oly kiméletesen járt el a tudósító sorok írásában, hogy csak lassan, fokozatosan készíti elő a fiatal embert a csapásra, mely őt érte. Ily módon egy folytonos levélváltás keletkezett közöttük, melyek tartalma valamely regény megírásánál is nagy haszonnal lehetett volna; minthogy egyik részről a legszivlágnyitóbb panaszok, a másik részről ellenben a legügyesebb fordulatok és részvétteljes vigasztalások voltak leírva. De végre mégis ki kellett jelenteni a döntő határozatot, s pedig éppen egy oly pillanatban, melyben Ambertné bizonyos pörös ügyben kénytelen volt Párisba menni. Natália ott hon maradt az anya birtokán, néhány közeli rokon társaságában.

Alig hogy Ambertné Párisba érkezett, már Ödön kért nála kihallgatást. Mint minden szerelmes, ő sem

akart minden reményről lemondani. Ambertné teljesíté ohaját. Ödön azonnal eljött, és egy fiatal, igen szép hölgy által lön fogadva.

— Bocsánat nagysád, én Ambertné önagságával akarok beszélni.

— Én vagyok Ambertné, uram.

— De én Ambertné önagságával, a Natália k. a. édes anyjával akarok beszélni.

— Nos igen, én vagyok az! — viszonzá a szép nő.

Ambertné már 16 éves korában lett Ambert nejevé s így még csak 35 éves volt; de nem nézett ki többnek, mint 25 évesnek. A természet különösen kedvezett neki s ifjúkora szép vonásait éppen nem változtatta meg. Szép arczéle, ragyogó szemei, finom arczbőre, kellemes kecses alakja a legbájosabb nők sorába emelék őt. Alig lihető, hogy egy 18 éves leánya van már. Anélkül, hogy hizelegni akarna valaki neki, bátran Natália testvérének tarthatná őt, noha e két hölgy között épen nincsen hasonlatosság. A leány barna, az anya szőke. Ambertné kiesi, Natália magas; az egyik élénk, telve vidám szeszélykedésekkel, és ragyogó; a másik szelíd, komoly és egyszerű.

Ily előnyökkel felruházva, Ambertnének csak választania kellett volna, hogy újra férjhez menjen, de ez nem volt szándékában. Ő nem szerette a nagyvilágot, visszavonultságban élt, s megfogadta, hogy özvegyen marad.

Miután Ödön bámulatából magához tért és meggyőződött arról, hogy Natália anyja előtt áll, fájdalmaról kezdett beszélni. Ambertné a fiatal férfiú iránt érdeklődni kezdett, ki oly igazságtalanul áldoztatott fel, most éppen azon jóakaró szavakkal adott részvétének kifejezést, melyeket levelében is használt e czélra, s ugyancsak fáradozott megvigasztalásán s csakugyan sikerült némi bátorságot beléje öntenie, melyre oly nagy szüksége is volt, hogy ama nagy fájdalmat elviselhesse. Azonban a seb sokkal mélyebben volt már a fiatal ember szívében, sem hogy az egy egyszeri beszélgetés által begyógyulhatott volna; és az igazat megvallva, a sebzett szív fájdalma minden újabb látogatásnál tetemesen enyhült. Ambertné is kedvét találta az ifjú férfiú társaságában. Az érdeklődés, melyet Ödön iránt érzett, napról-napra melegebb érzéssé vált.

Igy telt el egy egész hónap Párisban; kezdetben csak egy hetet akart ott tölteni, s most tartózkodását meg-meghosszabbítá azon ürügy alatt, hogy a pör épen nem akar véget érni, s Ambertné még mindig nem tudá magát elhatározni, hogy birtokára menjen, midőn Natália is már eljött Párisba.

Az első találkozásnál anya és leány érzék ama zavarodást, melyet bizonyos gyöngéd és kényes ügy részletezésének szükséges volta szokott előidézni. Az anya nem tudta, hogyan adja elő leányának a határozatot, mely szerint el van tökéelve, hogy azon férfiúval akarna egybekelni, kit leánya mellőz, kit visszautasít, t. i. Ferriere Ödönnel. A leány ellenben azon tusakodott, miként mondja meg anyjának, hogy unokabátyja komolyan vette a vele való szakítást, és nem hagyta magát többé általa lépre csalatni, hanem oltárhoz vezette Breteul k. a.-t; így tehát ismét kész Ödön kezét elfo-

gadni, hát mondja ezt meg az anya a már egyszer visszautasított kérőnek.

A zavar tehát mindkettőjük részéről nagy vala. Végre Natália mint a bátrabb szólott előbb. Elképzelhető a hatás, melyet szavai a kitünő anyára gyakoroltak, ki az ő szíve jóságában azonnal elhatározá, hogy saját boldogságáról lemond leánya részére.

Ödön meghivatott, ismét láthatta Natáliát, ki most csupa kedvesség, csupa szeretetreméltóság volt iránta.

Ambertné félrehitta kissé Ödönt, s így szólott hozzá: Nem vagyunk még egymásnak lekötve, feledjük el ezen álmod. Ön nem leszen férjem, hanem vőm. Leányom csak próbára akarta önt tenni, és soha sem szünt meg önt szeretni.

Ödön most választhatott az anya és leánya között. Egy pillanatig sem habozott, kinyújtá kezét az anya felé, s így szólott: Kegyednek adom az előnyt, asszonyom, mert én kegyedet szeretem s csak kegyedet óhajtom az oltárhoz vezetni.

Egy anya, ki leánya fölött áll az araválasztásnál, egy hölgy, ki 35 éve daczára előnyt viv ki magának a 18 éves lány fölött, oly ritka dolog, hogy ezen esemény az egész párisi világ előtt nagy feltűnés nélkül nem maradhatott, mindenki csak erről beszélt.

Ambertné sokáig nem akart engedni, ő minden áron meg akarta hozni az áldozatot; de végre Natália, ki épp oly nemesszívü mint milyen büszke volt, ezen szavakkal vetett véget a nemes versenynak:

Miután te kettőnk között a fiatalabb, a szebb és a nyertes is vagy, tehát nekem, akaratod ellenére is, az anya szerepet kell elvállalnom, s téged férjhez adnom. Csak menj bátran hozzá, én sajnálkozás nélkül mondom le róla, hiszen jól tudom, hogy mihelyt akarom, azonnal találni fogok egy épp oly kedves és jó férjet, mint milyen ő lehet.

Ambertné ezután rövid idő mulva csakugyan Ödön nejevé lett, az esküvőn ott volt Páris színejava, s örvendett a kedves, jó nő boldogságán.

Rajkai Czeccilia.

TÁRCSA.

A magyarországi pálos-rend kormányzata és szabadságai.

(Folytatás és vége.)

XI. Gergely pápa Avignonban 1371-ben sept. 12-én kelt I. András rendfőnökhöz intézett levelében a következőket engedi meg a pálosoknak:

1. A pálosrend összes zárdáit az apostoli szentszék oltalma alá fogadja és helyezi.
2. Mind az, mit a királyok, fejedelmek, püspökök vagy bár ki másnak kegyes adományából birnak, vagy magok szerezték, elvitathatlan birtokuk legyen és javaik után senki tizedet szedni ne merészeljen.
3. Szabadságukban áll növendékeket tetszés szerint felvenni és őket a rend céljaira felnevelni.
4. Annak, ki egyszer letette a fogadalmat — professiót — a szerzetet elhagyni, vagy más, ha csak nem szigorubb szabályokkal bíró, szerzetbe lépni nem szabad.
5. A püspökök nem kényszerithetik az egyházmegyei zsinatokon való megjelenésre.

6. A püspököknek tilos volt a rend házaiba szállva, ott oly ügyeket végezni, melyek a rend statutumaival ellenkeznek.

7. A püspököknek tilos volt beavatkozni a rendfőnök választásába.

8. Az oltárok, templomok papnövendékek felszenteléseért és bármi más oly egyházi ténykedésért, melyet csak a püspök végezhet, a megyés püspök, ki e ténykedést végezte, a rendtől semmiféle díjt nem kérhetett, hanem mindezt ingyen tartozott teljesíteni; de felkérhettek más püspököt is tetszésük szerint, csak hogy ehhez a megyés püspök beleegyezése volt szükséges.

9. Ha megyés püspöki szék üresedésben volt, a szomszéd megyés püspök hívassék meg az egyházi functiók végzésére de úgy, hogy az illető megyés püspök jogai ez által sérelmet ne szenvedjenek.

10. Ha az ország interdictum alá vétetnék, a pálosok zárdáikban zárt ajtókat megett, az excommunicáltak kizárásával, csendes misét mondhatnak.

11. Senkinek sem volt szabad a megyés püspök engedelmével nélkül zárdáik körül templomot építeni.

12. Szabad legyen azoknak testét templomaikban eltemetni, kik ott nyugodni akarnak.

13. A bárki által, bármi módon elsajátított birtokot visszaszerezni szabadságukban áll.

14. Rendfőnöknek senki megvesztegetés, vagy csalárdsággal ne tolja fel magát, hanem mindenkor választassék az, kit a közakarát és megegyezést mint legérdemesebbet kiszemel.

15. Hogy lakhelyeik körül senki se merészeljen valami erőszakot lopás, ragadozás vagy emberölés által elkövetni.

16. Végre senki se merészelje a rendházak csendét, nyugalomát megzavarni.

Ezek után a pápa minden előbb nyert jogait és szabadságait a rendnek megerősíti, az ellenkezően cselekvőkre pedig átkot mond. A nevezetes levelet kiadta Péter bibornok és cancellár, aláírta a pápa XI. Gergely és huszonkét bibornok.

Ugyan csak XI. Gergely pápa 1377-ben szept. 16-án újra megerősíti a pálosok privilegiumait, megdicséri jámborságukat és erényes életmódjukat és Nagy Lajos király kérésére, kiveszi őket a püspökök joghatósága alól*) és a püspököknek megtiltja, hogy senki magának jurisdictiót a pálosok felett ne követeljen, miután ők közvetlenül a római szentszék fennhatósága alatt állanak.

1402-ben Zsigmond király a pálosokat a világi bírák hatósága alól kiveszi.

1417-ben a pálosok működésének új tér nyílik, t. i. a szőcs és gyónószék, a mennyiben V. Márton pápa a mondott évben megengedi nekik, hogy prédicálhassanak és gyóntathassák a népet. Ugyancsak V. Márton pápa ugyancsak a mondott évben megerősíti IX. Benedek pápa bulláját, melyben a pálosokat mind azon szabadságok, jogok és kiváltságok részeseivé teszi, melyekkel a néma barátok bírnak.

Ugyancsak a mondott évben V. Márton pápa levelet ír az esztergomi érseknek, az erdélyi, zágrábi és krakói püspököknek, hogy a pálosokat jogaikban, szabadságaikban, személyeikben bántani ne engedjék meg, még főbb egyházi személyek által se. Aki a pálosok egyikére kezét emelni merésznél, az az elégtétel adásáig excommunicáltassék.

*) »Monasteria, Prioratus, ac loca vestra, quae in praesentia habetis, et praestante Domino justis modis in posterum habebitis, cum Ecclesiis seu Oratoriis eorum ac personis in eis degentibus praesentibus et futuris, a Jurisdictione et Dominio ac potestate Diaecesanorum et quorumvis Ordinariorum Judicium auctoritate apostolica tenore praesentium eximimus et totaliter liberamus.«

1442-ben Zsigmond király Budán kisasszony napján kelt levelében feljogosítja a pálosokat, hogy bármit hagyományképen fogadhassanak el. *) Zsigmond király ezen szabadságát megerősítik utóbb V. László király 1450-ben és Mátyás király 1464-ben.

1434-ben szept. 29-én IV. Jenő pápa Florenczából engedélyt ad a pálosoknak, hogy függetlenül a megyés püspököktől, régi templomaikat, imaházaikat, oltáraikat leronthassák. Továbbá megengedi a rendfőnököknek, hogy — mivel a megyés püspökök sokszor távol laknak az illető kolostortól — egyház- s imaházaikat, oltár és temetkezési helyeiket, kelyheket, keresztekét és egyházi ruhákat szentelhessenek; mindazoknak, kik zárdáikban halálos betegségben fekszenek, az absolutiót meg- és a halotti szentségeket feladhassák, a halottakat eltemethessék.

1466-ban, más egyházi testületek példájára, az élet és halál fölötti jogot — jus gladii — nyerték Mátyás királytól; e joggal kezdetben csakis a buda-szent-lőrinczi kolostor ruházatott fel, de utóbb e jog az egész rendre kiterjesztetett.

II. Ulászló király megerősítése alkalmával megparancsolta, hogy a buda-szent-lőrinczi kolostornak bizonyos mennyiségű só adassék a királyi kamarából és hogy szabad legyen nekik akár otthon, akár nyilvánosan Budán és Pesten, sőt ott is, hol a királyi só-kamarák vannak, sőt eladni minden vám fizetése nélkül.

1467-ben Mátyás király Budán — in festo Beatorum Tiburtii et Valeriani Martyrum — április 14-én kelt levelében meghagyta Péczely Benedek királyi ügyésznek — causarum regalium directornak — és utódainak az ügyészségben, hogy a pálosok kérelmére és felszólítására, azoknak peres ügyeit a királyi törvényszékek előtt képviselni és védelmezni iparkodjanak.

Sehol se volt a pálosoknak oly nagy befolyásuk, mint nálunk. Az államügyekben akárhányszor ők adták meg a döntő szót. A királyok gyóntató atyja kizárólag a pálosok rendéből került ki, hogy mint ilyenek birtok-e befolyással a király elhatározásaira, vagy nem? bővebben fejtegetni, úgy hiszem, felesleges. II. Lajos király gyászos halála után ezen kiváltságos előnyük megszűnt. **) Magyarország nemes családjainak színe-java sietett a pálosrendbe lépni, mi roppant befolyást és gazdagságot szerzett a rendnek, mely Magyarországnak több főpapot is adott. A pálosok bámulatosan megtartották a rend szabályait és a növekedő jóléttel nem hogy fogyott volna a fegyelem megtartásának szigorúsága és az erkölcsök tisztasága, sőt még inkább szilárdult és növekedett. Róbert király azt szokta volt mondani, hogy a pálosok iránti szeretete onnan ered, mert világi ügyekbe nem avatkozván, folytonos elmélkedéssel, imádsággal, kézi munkával és tanítással foglalkoznak. — Godofrédi Lajos — »Archontologia cosmica — című munkájában pedig imígyen nyilatkozik a pálos rendről: »Remete szent Pál szerzete csodálatosan növekedett nem csupán számban, hanem jámborságban is annyira, hogy tagjai magyar földön az ország leghszentebb szerzeteinek tartattak.« — Kapisztrán János többször mondotta: »ki élő szenteket akar látni, menjen a »Mária Nostra« klostomba és kívánása teljesülni fog.« — »Három század lefolyása alatt — így ír a pálos rendről Lányi Károly***) —

*) Notum facimus praesentium per vigorem, ut a modo et deinceps quilibet nobilis vel Baro, seu quaevis alia cuiuscunque Conditionis Regni nostri persona, sua bona, idest: possessiones, villas, terras cultas et incultas, silvas, prata etc. in vita vel in morte possit ipsis domiciliis seu claustris, eisdem fratribus eremitis donare, relinquere, legare.

**) V. ö. Szöllősy Károly »Az osztrák-magyar monarchia szerzetei rendjeinek történeti és statisztikai rajza.« I. köt. 131 lap.

***) »Magyarföld egyház története« I. köt. 285 lap.

szakadatlanul tudta a fegyelmi szigor és változatlan szerzetesi jellem fentartásával a közbeesülést nem csak kiérdemelni, hanem még növelni is. A magyar egyházi rend iránt oly igazságos Toldy Ferencz dicséri őket, mikor így ír róluk: »Az időközben felettébb meggazdagodott uri szerzetesek között a fényiték megtárgult, dicséretes kivételt tett mindazonáltal ezek között a pápailag most megerősített és azóta királyi pártolásban is részesült pálosok nemzeti szerzete, melybe nem a világi nyomás és szegénység elől futó pórfi vette magát, hanem többnyire nemes és főnemes házak vagyonos fiai hivatás és belső szükség érzetéből.*)

Kürcz Antal.

Jelentés

a Szent-István-Társulat pályázatáról.

Van szerencsém jelenteni, hogy a Szent-István-Társulat irodalmi bizottságának f. hó 1-én tartott ülésén a népiratkákra vonatkozó pályázatra beérkezett pályaművek bírálói ítéletüket benyújtották. — A két bíráló ítéletéből kitént, hogy a négy pályadíj valamelyikére érdemesítendő pályamunkák közül csak egy az, a melyre névze a bírálók egyetértének. — Miután mindkét bíráló a három pályadíjra érdemeseknek más és más munkákat jelölt ki, — szüksége forgott fen annak, hogy a választmány határozatához képest a 8, illetőleg a 7 pályamunka a választmány által kiküldött harmadik bírálónak adassék ki felülbírlás végett. A harmadik bíráló munkájával 8 nap alatt elkészül. — Jelentem továbbá, hogy az irodalmi bizottság a jutalmazandó 4 pályamunkán kívül még 6-ot, így összesen 10-et jelölt ki olyanoknak, melyek ez időszertint a sajtó alá kerülnek. — Ugy a pályadíjak odaitéléséről, mint a kiadandó művekről e lapok utján értesitem az illető érdeklődőket.

Budapest, 1886. jul. 2-án.

Hummer Nándor
társulati titkár.

RÖVID HIREK.

* **A pápa jubileuma.** Az egész keresztény világban nagy érdeklődés nyilvánul XIII. Leo pápa Ó Szentsége áldozásának ötven éves jubilauma iránt. A jubilaum nagyszerű megünneplésére a kezdeményezés egy bolognai bizottságtól ered, mely gyűjtést indított meg az ünnepély céljaira. A gyűjtés már is egy fél millió lirát (egy lira 45 kr.) eredményezett.

* **A pápai követ Chinában.** Még nincsen ugyan határozottan megállapítva, hogy mily czímet fog viselni a Szent szék képviselője Chinában, de annyi bizonyos, hogy a képviselő diplomatiai jelleggel fog birni. Viszont China az európai udvaroknál levő egyik képviselőjét egyuttal a Szent-széknél is meghitelezni fogja.

* **A római Curia és Montenegro.** A tárgyalások, melyeket Montenegróval az ezen fejedelemség területén lakó katolikusok ügyeit illetőleg a római Curia folytat, még nincsenek befejezve, és így nem való a hír, hogy e részben valóságos Concordatum megkötése volna kilátásban.

* **Requiem.** II. Lajos bajor királyért Erzsébet királyné Ó Fensége, ki tudvalevőleg Mária Valéria főhercegnővel jelenleg Bajorországban Feldaffingben tartózkodik, az ottani templomban jun. 21-én gyászmisét mondatott. A templom fala fekete posztóval volt bevonva és megfelelő virágokkal és czimerekkal ékesítve. A királyné és a főhercegnő a legmélyebb gyászban jelentek meg. A templom egészen megtelt ajtatoskodókkal.

*) Dr. Toldy Ferencz: »A magyar nemzeti irodalom története« I. köt. 141 lap.

* **A Congrua tanácskozmányok.** Simor János herceg-prímás bibornok Ó Eminentiaja mult pénteken este nyolcz órakor a bécsi személy hajóval titkára és udvari papjai kíséretében székelyhelyről Budapestre érkezett. Szombaton délelőtt elnökölt a congrua ügyben tartott főpapi tanácskozmányban, melynek eredményéről a vallás és közoktatási miniszteriumot nyomban értesítették. A tanácskozmányban 12 főpap vett részt. A hercegprímás már szombaton este vissza utazott Esztergomba.

* **Ipolyi Arnold** nagyváradai püspök jun. 27-dikére Sz.-László napjára kitűzött beigtatási ünnepélye elmaradt azon okból, mert a pápai bulla még nem érkezett meg. Az installatio napját ennél fogva meghatározni nem is tudják.

* **Tanévi vizsgálat.** Az Angol kisasszonyok tan és nevelő intézetében jun. hó 25—27. napjain tartották meg nagy közönség jelenlétében az évi rendes vizsgálatokat, melyeken ft. Cselka Nándor prépost-plébános, kerületi iskolai egyházi felügyelő elnökölt. A szép hirnek örvendő tan- és nevelő-intézet ez alkalommal is teljesen megfelelt mind a vizsgáló bizottság, mind a jelenlevő nagy számu szülők várakozásának. Különösen a nyelvek ismeretében tüntek ki a növendékek, de a többi tantárgyakban is, jelesen a hazai történet és földrajzban alapos ismeretet tanúsítottak. Isten áldása legyen a jeles tanítónők és tanintézetnek!

* **Övakodjunk a mérges gombáktól.** Megdöbbentő eset történt a mult napokban a kanizsai járáshoz tartozó Ujlak községben. Horváth József az erdőben gombát szedett és azt feleségével megfőzette; minek igen szomorú következménye lett. Az egész család, férj és feleség, a 12 éves leány és a 7 éves fiú csakhamar az evés után megbetegedtek és a két gyermek rövid időre meg is halt. Horváth is, mert az orvosi segélyt visszautasította, más nap szintén kiszenvedett, neje azonban a bevett ellenméreg után jobban lett s van remény, hogy teljesen fel fog gyógyulni. A gomba szedést csak az azokat ismerőknek volna szabad megengedni.

* **Haynald Lajos** kalocsai érsek bibornok Ó Eminentiaját azon kiténtetés érte Emsben, hogy Vilmos német császár ebédre hívta magához és a jelenlevők körében feltűnően bókolt a nagymiveltségű főpaprak.

* **Egy derék plébános.** Érsekújvárról tudósítanak, hogy Fábian János plébánostól némely hívei azt kívánták, hogy mint az előtt, prédikáljon tótul is, mire a derék plébános azzal válaszolt, hogy nemcsak nem prédikál tótul, hanem még a tót éneklést is eltiltja a plébániai templomban, mivel a barátok templomában úgy is prédikálnak és énekelnek tótul.

* **A lourdesi búcsú.** Toulouseból jun. 27-én húsz ezer zarándok indult, mintegy ezer pap, jelesen Desprez érsek-bibornok, a lissaboni patriarcha, az adanei és farbesi püspökök vezetése alatt Lourdesbe s fáklyákkal, karénnel vonult be az ottani székesegyházba. Isten hallgassa meg imájokat!

* **Ferdinánd király** lelki üdvéért jul. 1-én, mint elhalálózása évforduló napján, requiem tartatott a budai helyőrségi templomban. A gyászmisét ft. Bogisich Mihály prépost-plébános végezte fényes segédlettel. Jelen voltak a miniszterek közül Fehérvári, Fabiny, Bedekovics, azután Edelsheim-Gyulay báró főhadparancsnok, számos tábornok, főtiszt; a főváros részéről Ráth főpolgármester, Gerlóczy és nagyszámu közönség.

IRODALOM.

Megjelentek:

— „A külföld szónokai“ egyházzsónoklati havi folyóirat júliusi füzet, szerkeszti Ribényi Antal kispesti lelkész, a »M a-

gyar Katholikus» szerkesztője. Tartalmaz 9 egyházi beszédet külföldi egyházi szónokoktól. A Pünkösdi utáni vasárnapokra szóló szent beszédek kivül e füzet magában foglalja: a »Szent Anna ünnepére« szóló beszédet, azután egy Gyász-beszédet és az »Első szent Mise« cz. beszédekét. A ft. lelkeskedő papság jó hasznát fogja venni a füzeteknek ebben az időben.

— „Istenigéje szent beszédekben“ XI. évfolyam 7-dik füzete magában foglalva hét szent beszédet; Szent Péter és Szt. Pál ünnepére és a Pünkösdi utáni III—VII vasárnapokra.

— Katona József családja, élete és ismeretlen munkái. Ismerteti Miletz János. Örömmel üdvözljük e könyvet, mely

»Bánk bán« halhatatlan költőjének viszontagságos életét, fejlődését, az öntudatos drámáiról ismerteti meg velünk. Különösen meghatók, és mély megindulás nélkül alig olvashatók azok a levelek, melyeket az öreg Katona fiának írogatott Pestre. A könyvben több eddig ismeretlen műve is jelent meg a költőnek, melyek érdeklődésünket felkeltik.

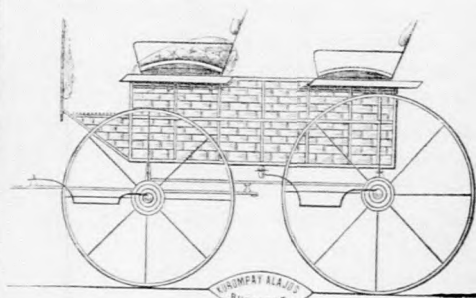
— A „Magyar Háziasszony“ című háztartási, gazdasági és szépirodalmi lap jun. 27-diki száma változatos, dus tartalommal. A lap általában nagy gonddal van összeállítva, tanulságos és erkölcsnemesítő olvasmányt nyújt, miért is bátran ajánlhatjuk a t. olvasó közönség figyelmébe.

HIRDETÉSEK.

Az
EQUITABLE
életbiztosító-társaság New-Yorkban
alapított 1859-ben.

Biztosítási tőke 1884. december 31-én 788,993,384 o. é. frt
a társaság vagyona » » » 148,312,010 o. é. frt
nyereménytartalék » » » 26,733,223 o. é. frt
az 1884-ben kötött új biztosítások
összege 216,436,495 o. é. frt
az egész nyereség a biztosítottak közt osztatik szét.
Minden kötvény három év múlva megtámadhatlanná
4—12 válik. 1052

Magyarországi vezérképviseletőség
Budapest, VI. Andássy-ut 12.

Szabadalmazott
szerkezetű ruganyos kocsik,
melyek játéka és tartóssága az eddig használatba lévőket
jóval fölülmulja, **öt évi jótállás** mellett jutányos áron
kaphatók a fűtálaló

KOROMPAY ALAJOS

kocsi-gyártónál.
Budapest, Kerepesi-ut 34. szám.

A kocsik megpróbálhatók. 6—10

SZAPONÁRIA
(Juhmosópor),
legjobb minőségben, jutányos áron valamint
állat-gyógyeszer
Dr. Wagner Jenő
Budapest, soroksári-ut 96. szám. 5—6

„THE GRESHAM“
életbiztosító-társaság Londonban.

Fiók Ausztriában: BÉCS, Gisellastrasse 1. a társaság saját házában.	Fiók Magyarországon BUDAPESTEN, Ferencz-József-ter 5. és 6. a társaság saját házában.
--	--

A társulat vagyona frank 91.064,543.54
Evi jövedelem prémiai és kamatokban 1885. jun 30-án » 17.926,068.77
Kiadások biztosítási járadékszerződések és visszavételekre stb. a társulat főnállása óta (1848) több mint » 164.776,000.—
Az utolsó 12 havi üzleti időszakban a társulatnál . . . » 66.393,200.—
frankért új ajánlatok tételtek, mi által a társulat fennállása óta tett ajánlatok összege 1.391.163,329.—
frankra rugnak.

Prospektusok, valamint minden egyéb felvilágosítások nyujtatnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városaiban ügynök urak és az **osztrák és magyar fiókok** által. 1080
6—12

HILZER PÉTER
cs. k. udvari harang- és érczöntődéje
Bécsujhelyben

ajánlja magát harangok és harmonikus harangozások megrendelésére bármely nagyságban és hangnemben. Az előre meghatározott hang vagy egy egész ösz-harangozásnak harmoniai accordjárt valamint az ércz jóságáért jótállást vállal.

A harangok kovácsolt vasból készült és kir. kir. zárolagosan szab. sisakokkal szereltetnek föl. Harangállványok a legjobb szerkezetű kovácsolt vasból ólesen készíttetnek. Megrendelések gyorsan és igen jutányosan intéztetnek el, igen előnyös fizetési feltételek mellett.

Harmonikus oltár-harangok erős hangu esengőkkel:
Alpakkából: 4 haranggal 14 frt, 3 haranggal 11 frt, Rézből: 4 haranggal 10 frt, 3 haranggal 8 frt.
Harmonikus sekrestye-harangok 4 esengővel s díszített, vertvasból készített, kerettel 25 frt.
Kifűtötések. Az 1873. bécsi világiállításon két haladási éremmel a bécsi fogadalmi templom számára öntött 260 mázsányi harangokért. Az 1880. bécsi iparképzés arany éremmel.
Alapított 1838-ban. Készített 4151 harangot 1.127,700 kilogramm súlyban.
Ezekből 31 templom számára Bécsben 83 harangot, összesen 80,069 kilo és 2 óraharangot az új városház számára 3945 kilogr. súlyban. (7—12)

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Kürucz Antal.** Társ-szerkesztő: **Hummer Nándor.**

Budapest, 1886. Nyomatott az Athenaeum r. társ. könyvnyomdájában. (Ferencz-ter Athenaeum-épület.)